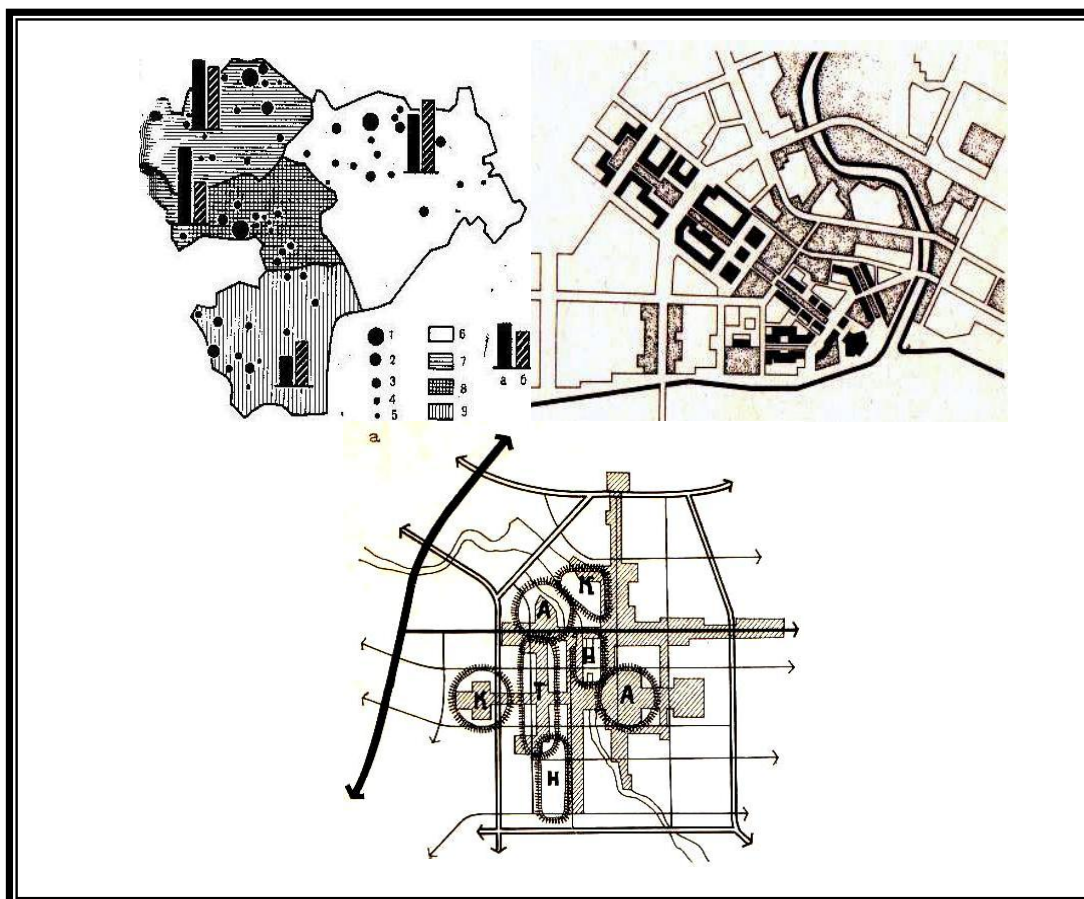

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ МІСТООБУДУВАННЯ (М1)»

(для студентів 5 курсу спеціальності 7.120102. (7.06010202) – “Містобудування”,
освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)

Методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни «Теорія містобудування» (М1) (для студентів 5 курсу спеціальності 7.120102. (7.06010202) – “Містобудування” Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: І.В.Древаль, Л.М. Швець – Х.: ХНАМГ, 2011. – 15 с.

Укладачі: доц. І.В.Древаль, Л.М. Швець

Рецензент: канд. архіт. О.В.Конопльова

Рекомендовано кафедрою АіЛП, протокол № 7 від 28 .01 2009.р.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
1. ЗМІСТ І РОЗПОДІЛ ЧАСУ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ	6
2. СКЛАД ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ.....	8
3.МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ.....	8
4. ПЛАН І СТИСЛИЙ ЗМІСТ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ.....	10
5. ФУНКЦІОНАЛЬНІ СКЛАДОВІ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СУСПІЛЬНО-ТРАНСПОРТНИХ КОМПЛЕКСІВ	11
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.....	12
ДОДАТКИ	
Додаток 1. Приклади багатофункціональних транспортних комплексів. . .	13
Додаток 2. Типи задач містобудівного аналізу об'єкта.....	14

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Опрацювання елементів передпроектного аналізу містобудівної ситуації на різних містобудівних рівнях з метою подальшого моделювання розвитку територіального комплексу є важливим етапом у засвоєнні основ сучасної теорії містобудування.

Характерною рисою сучасного містобудування в Україні є поява й бурхливий розвиток багатофункціональних містобудівних комплексів: торговельно-розважальних, адміністративно-ділових, готельних, бізнесових, розважально-оздоровчих, тощо. Серед них особливе місце займають багатофункціональні суспільно-транспортні комплекси, що формуються на базі залізничних вокзалів і станцій.

Функціонування міста в сучасних умовах не можливе без активних зовнішніх зв'язків населення: виробничих, торгових, побутових, навчальних, культурних. Їхня успішна реалізація багато в чому визначається ефективною організацією вокзальних комплексів, серед яких перше місце за обсягами пасажирських перевезень займають залізничні. З погляду містобудівного формоутворення залізничні вокзальні комплекси (ЗВК) є одним з домінантних вузлів міської тканини. Вони стягають транспортні потоки (зовнішні й внутрішні), втягують у свою структуру супутні функції (торгові, розважальні, ділові) і є, таким чином, важливим фактором функціонування та розвитку міста. Така роль ЗВК особливо важлива для малих і середніх міст, де вокзальні комплекси займають впливове місце серед головних міських об'єктів. ЗВК можна розділити на такі, що формуються на базі міжміського й приміського сполучення.

Другими за містобудівною значущістю є багатофункціональні суспільно-транспортні комплекси, що формуються на базі автовокзалів приміського й межміського сполучення, станцій метрополітену.

Тема практичної роботи: містобудівне обґрунтування розвитку багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу на основі *аналізу* містобудівних систем різних ієрархічних рівнів.

Мета роботи – поглиблення і застосування знань, отриманих у лекційному курсі, засвоєння студентами основ теорії містобудування в аспектах: аналізу містобудівної ситуації; *ознайомлення з сучасними методами просторово-планувального і структурно-функціонального моделювання складових елементів містобудівних систем.* У ході виконання роботи студент осмислює і моделює вплив факторів різних містобудівних рівнів на формування багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.

Завдання роботи:

- здобуття навиків аналізу містобудівної ситуації на різних ієрархічних рівнях проектування;

- здобуття навиків виконання *оцінки* містобудівної ситуації із залученням інформації різних містобудівних рівнів як запоруки прийняття ефективного рішення;

- здобуття навиків структурно-функціонального моделювання складових елементів містобудівних систем на прикладі багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.

Роботу виконують згідно з індивідуальним завданням, на основі матеріалів, що визначають вихідні передумови моделювання майбутнього об'єкта:

- схеми системи населених місць;
- схеми генерального плану міста;
- план-схеми ділянки залізничного вокзального комплексу міста.

Оцінка роботи студентів є складовою (40%) диференційованої загальної оцінки за семестр за рейтинговою системою. Максимальна сумарна оцінка - 100 балів.

1. ЗМІСТ І РОЗПОДІЛ ЧАСУ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

№ п/п	Зміст тем аудиторних практичних занять	Кількість год	Зміст тем самостійних практичних занять	Кількість год
1.	Тема 1. Вплив факторів рівнів «СНМ» і «місто» на формування багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу. Аналіз містобудівної ситуації.			
1.1.	Аналіз містобудівної ситуації на рівні СНМ Встановлення місця розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в структурі СНМ. Виявлення факторів впливу цього рівня на формування багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.	2	Графічне опрацювання схем розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в структурі СНМ та її транспортного каркасу.	3
1.2.	Аналіз містобудівної ситуації на рівні «місто». Встановлення місця розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в структурі міста. Виявлення факторів впливу цього рівня на формування багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.	2	Графічне опрацювання схем аналізу місця розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в структурі міста.	3
2.	Тема 2. Опрацювання факторів рівня «ділянки» на формування багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.			
2.1.	Аналіз розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в планувальній структурі ділянки.	2	Графічне опрацювання схем аналізу місця розміщення суспільно-транспортного комплексу у планувальній структурі ділянки.	3
2.2.	Аналіз розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу у функціональній структурі ділянки	2	Графічне опрацювання схем аналізу місця розміщення у функціональній структурі ділянки	3

3.	Тема 3. Графічне моделювання розвитку багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу			
3.1	Встановлення функціонального складу багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу на основі місця його розміщення у структурі СНМ і міста.	2	Графічне опрацювання схем функціонального складу багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу	3
3.2	Ескізне моделювання варіантів напрямку територіального розвитку суспільно-транспортного комплексу	2	Графічне оформлення графічної моделі варіанта напрямку територіального розвитку суспільно-транспортного комплексу	3
4.	Тема 4. Оформлення та захист роботи.			
4.1.	Опрацювання текстової частини завдання. Графічне оформлення роботи.	2	Завершення оформлення текстової частини роботи.	3
4.2.	Захист роботи.	2	Оформлення альбому креслень і пояснювальної записки	3
	УСЬОГО	16		24

2. СКЛАД ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ РОБОТИ

№ п/п	Найменування схем, текстів	Формат графічної роботи	Кількість арк.
1	Схема аналізу розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в структурі СНМ.	A4	1
2	Схема аналізу розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в структурі міста	A4	1
3	Схема аналізу функціональної структури ділянки розміщення багатофункціонального комплексу	A4	1
4	Схема аналізу планувальної структури ділянки розміщення багатофункціонального комплексу.	A4	1
5	Блок-схема функціональної організації багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу. Проектна пропозиція.	A4	1
6	Схема планувального розвитку території багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу. Проектна пропозиція.	A4	1

3. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Виконання роботи включає наступні послідовні етапи:

1. Ознайомлення з індивідуальним завданням, до складу якого входять карти-схеми місця розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу на рівнях СНМ, місто та безпосередньо ділянки.

2. Виконання графічного аналізу містобудівної ситуації на рівні СНМ шляхом встановлення місця розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в її зональній структурі. Виявлення факторів впливу цього рівня на формування багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу. Графічне опрацювання схем розміщення об'єкта в структурі СНМ та її транспортного каркасу. Встановлення типу транспортного вузла (накопичувач, транзитний, змішаний). У пояснювальній записці формують висновки щодо головних функціональних вимог формування комплексу на рівні СНМ.

3. Виконання графічного аналізу містобудівної ситуації на рівні «місто» шляхом встановлення місця розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу у функціонально-планувальній та зональній структурі міста. Виявлення факторів впливу цього рівня на формування багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу. Графічне опрацювання схем аналізу місця розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в структурі міста.

У пояснювальній записці формулюються висновки, щодо головних функціональних вимог формування комплексу на рівні «місто».

4. Виконання графічного аналізу розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу в планувальній структурі ділянки. Графічне опрацювання схем аналізу місця розміщення суспільно-транспортного комплексу в планувальній структурі ділянки.

Аналіз розміщення багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу у функціональній структурі ділянки. Графічне опрацювання схем аналізу місця розміщення у функціональній структурі ділянки

У пояснювальній записці формулюють висновки щодо можливих перспектив функціонального та територіального розвитку багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.

5. Виконання ескізного моделювання варіантів функціонального складу й напрямку територіального розвитку суспільно-транспортного комплексу.

У пояснювальній записці формулюють обґрунтування проектної пропозиції щодо подальшого розвитку функціональної організації та напрямку територіального розвитку об'єкта.

6. Після ескізного опрацювання етапів роботи в аудиторії самостійно оформляють графічну частину та пояснювальну записку. Захист роботи проводиться за графіком.

4. ПЛАН І СТИСЛИЙ ЗМІСТ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ.

Вступ. Актуальність дослідження, основні нормативні документи, що залучаються до роботи.

1. Аналіз розміщення багатофункціонального вокзального в структурі СНМ. Опрацювання факторів впливу цього рівня на формування багатофункціонального комплексу. Аналіз місця розміщення об'єкта в зональній структурі СНМ (центральної, серединної, периферійної). Характер транспортних зв'язків з населеними місцями – джерелами пасажирських потоків. Встановлення типу транспортного вузла (накопичувач, транзитний, змішаний). Висновки щодо головних функціональних вимог формування комплексу на рівні СНМ.

2. Аналіз розміщення багатофункціонального вокзального комплексу в структурі міста. Опрацювання факторів впливу цього рівня на формування багатофункціонального комплексу. Аналіз місця розміщення об'єкта в зональній структурі (центральної, серединної, периферійної). Особливості транспортних зв'язків ділянки з елементами міської системи. Висновки, щодо головних функціональних вимог формування комплексу на рівні «місто».

3. Аналіз існуючого функціонального складу ділянки комплексу та оточуючої території. Аналіз існуючих функціональних потреб та містобудівних обмежень. Висновки щодо можливих перспектив функціонального розвитку багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.

4. Аналіз просторово-планувальних характеристик ділянки, що склалися. Аналіз існуючих територіальних ресурсів і планувальних обмежень. Висновки щодо можливих перспектив територіального розвитку багатофункціонального комплексу.

5. Обґрунтування проектної пропозиції щодо подальшого розвитку функціональної організації об'єкта. Порівняння варіантів функціонального розвитку багатофункціонального суспільно-транспортного комплексу.

6. Обґрунтування проектної пропозиції щодо напрямків подальшого територіально-просторового розвитку багатофункціонального вокзального комплексу.

Загальні висновки.

Список літератури.

Загальний обсяг пояснювальної записки складає 8-9 сторінок тексту.

5. ФУНКЦІОНАЛЬНІ СКЛАДОВІ БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИХ СУСПІЛЬНО-ТРАНСПОРТНИХ КОМПЛЕКСІВ

Багатофункціональні суспільно-транспортні комплекси складаються з двох головних підсистем:

А. Транспортного обслуговування, що включає наступні елементи:

1. Станція або вокзал зовнішнього транспорту з привокзальною площею.
2. Зупинки міського транспорту.
3. Міські транспортні магістралі, що обмежують ділянку комплексу.

Б. Суспільного обслуговування, що включає наступні елементи:

1. Торгівельний блок: (супермаркет, ринок, крамниці);
2. Блок громадського харчування (кафе, ресторан, закусочна);
3. Розважальний блок (кінотеатр, дискотека, розважально-гральні комплекси);
4. Рекреаційний блок (сквер, сад, малі озеленені простори);
5. Блок побутового обслуговування (хімчистка, ремонту одягу, побутової техніки, перукарня, салон краси);
6. Блок інформації та зв'язку (інтернет, довідкова, пошта, телефон)
7. Офісно-діловий блок (юридичні консультації, банкові відділення)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

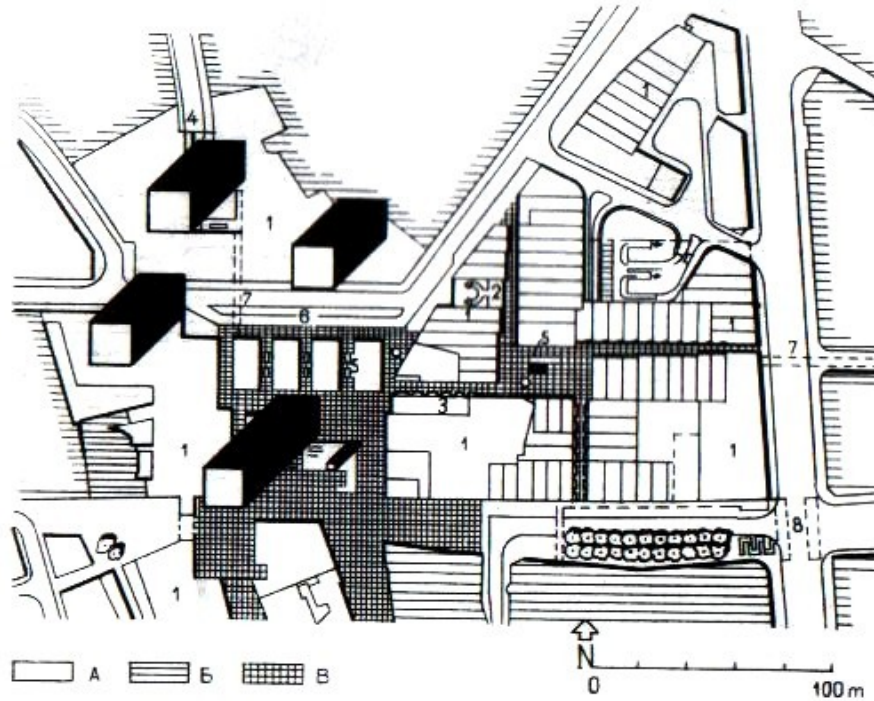
5.1. Основні

1. ДБН 360-92** Містобудування: Планування і забудова міських і сільських поселень – К.: Будівельник, 2002.- 83стр.
2. Білоконь Ю.М. Проблеми містобудівного розвитку територій: Навчальний посібник. – К.: Укрархбудінформ, 2001. -70с.
3. Демин Н.М. Управление развитием градостроительных систем – К.: Будівельник, 1991г.- 62с.
4. Основы теории градостроительства: Учебник. для вузов спец. "Архитектура" / Яргина З.Н, . Косицкий, В.В. Владимиров и др.; Под ред. З.Н.Яргиной. - М.: Стройиздат, 1986.-326с., ил.
5. Фомін І.О. Основи теорії містобудування. – К.: Наукова думка, 1997. – 192.с.

5. 2.Додаткові

- 1.Бочаров Ю.П., Соціально-економічні основи планування та забудови міст. – К.: Укрархбудінформ,-1996.-180с.
- 2.Количественные методы проведения научных исследований по градостроительству. – К.: Будівельник, 1998г.-145с.
3. Линч К.Совершенная форма в градостроительстве: пер с англ.. В.Л.Глазычева\ под ред. А.В. Иконникова. – М.: Стройиздат, 1986. - 264с.
4. .Панченко И.В., Смоляга В.К. Комплексная оценка территорий при размещении строительства – К.: Будівельник, 1991.-144с.
5. Основы градостроительства: Ученик для вузов. Спец. Архітектура. \З.Н. Ярина, Я.В. Косицкий, В.В.Владимиров и др. – М.:СИ, 1986.
6. Сосновский В.А. Русакова Н.С. Прикладные методы градостроительных исследований / Сосновский В.А. Русакова Н.С.: Учеб пособие. – М.: «Архитектура –С», 2006. – 112 с., ил.

**Додаток 1. Приклади сучасних рішень багатофункціональних
суспільно-транспортних вокзальних комплексів.**

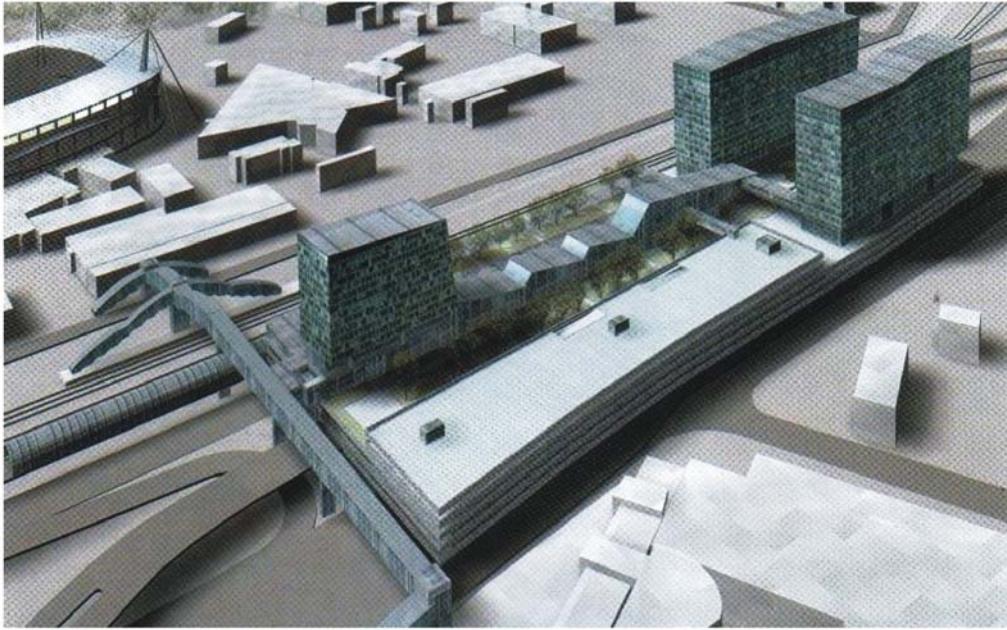

Англія.Лестер. План суспільно-транспортного комплексу.

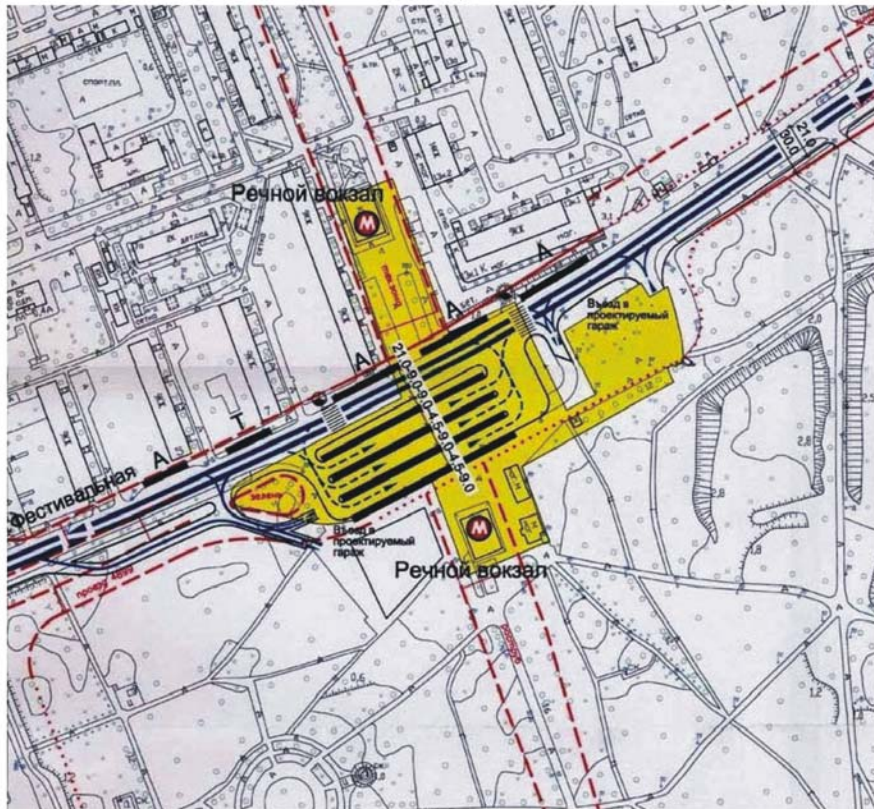
Японія. Залізничний вокзальний комплекс Сюдзуку.

Додаток 2. Послідовність містобудівного аналізу об'єкта

Москва. Новий суспільно транспортний вузол у складі автовокзалу, торговельний центр, мотеля, два офісні блоки, перехоплюючий паркінг, залізнична станція.

Загальна площа комплексу – 307000 м²

Москва. ТПУ із торговельно-розважальним центром «Річковий вокзал»
Загальна площа комплексу – 130150 м²

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з дисципліни «Теорія містобудування» (М1) (для студентів 5 курсу спеціальності 7.120102. (7.06010202) – “Містобудування”, освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)

Укладачі: *Древаль Ірина Владиславівна*
Швець Людмила Миколаївна

Редактор *М.З. Аляб'єв*

Комп'ютерне верстання *Ю.П. Степась*

План 2009, поз. 50 М

Підп. до друку 24.06.10 р.	Формат 60×84 1/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 0,6
Тираж 50 пр.	Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 731 від 19.12.2001